

Purmerend, 26 augustus 2026

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Betreft: Zienswijze op ontwerp-Omgevingsvisie Noord-Holland

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

De 4 collectieven ANV Hollands Noorden, Water, Land & Dijken, Noord-Holland Zuid en ANLV De Lieuw Texel, onder de noemer BoerenNatuur Noord-Holland, hebben de omgevingsvisie NH2050 bestudeerd. Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om bij deze een zienswijze in te dienen.

Inleiding

Wij waarderen de inzet van de provincie om de opgaven in het landelijk gebied integraal te benaderen. Tegelijk constateren wij dat de visie op cruciale onderdelen onvoldoende richting geeft voor de noodzakelijke uitvoering en dat belangrijke provinciale ambities nog niet stevig genoeg zijn geborgd.

Onze zienswijze richt zich op de zones waar landbouw, natuur, water, bodem en klimaat elkaar raken en waar gebiedsgerichte samenwerking bepalend is voor succes. De deelnemers van de agrarische collectieven spelen hierin een sleutelrol: via agrarisch natuurbeheer verhogen zij natuurwaarden, versterken biodiversiteit, verbeteren bodemkwaliteit en dragen bij aan weerbare teelten en lagere emissies. Deze inzet sluit direct aan bij de provinciale ambities en vormt een onmisbare pijler voor een toekomstbestendig landelijk gebied.

1. Gebiedsgericht werken – noodzaak van expliciete erkenning van uitvoerende gebiedspartners

De provincie kiest terecht voor gebiedsgericht werken. In de praktijk zijn agrarische collectieven de partijen die agrariërs verbinden, maatregelen organiseren en het ANLb uitvoeren. Zij beschikken over de gebiedskennis, het netwerk en de uitvoeringscapaciteit die noodzakelijk zijn om provinciale doelen daadwerkelijk te realiseren.

Wij verzoeken de provincie om deze rol expliciet te verankeren in de Omgevingsvisie. Zonder deze erkenning ontbreekt een duidelijke uitvoeringsstructuur, ontstaat versnippering en wordt de gebiedsgerichte aanpak onvoldoende geborgd. Het is essentieel dat de provincie helder maakt welke partijen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en hoe deze worden betrokken.

2. Veenweiden – klimaatopgave in samenhang met agrarisch toekomstperspectief

Wij onderschrijven de noodzaak om broeikasgasemissies en bodemdaling in veenweidegebieden te beperken. De ontwerpvisie legt echter eenzijdig de nadruk op verhoging van waterpeilen, terwijl lopend onderzoek laat zien dat ook andere maatregelen perspectief bieden, zoals infiltratie, onderwaterdrainage, klei-in-veen en innovatieve waterbeheerconcepten.

Wij verzoeken de provincie om:

- ruimte te bieden voor gebiedsgerichte differentiatie in maatregelen;
- recente onderzoeksresultaten expliciet te betrekken bij beleidsontwikkeling;
- het agrarisch toekomstperspectief integraal mee te wegen;
- passende vergoedingen en uitvoerbare maatregelen te borgen.

Een duurzame klimaatstrategie in veenweidegebieden is alleen haalbaar wanneer agrarische bedrijven een reëel perspectief behouden en wanneer maatregelen uitvoerbaar zijn binnen de bedrijfsvoering.

3. Weidevogels – ontbrekende koppeling met het Aanvalsplan Grutto

Wij constateren dat de ontwerpvisie onvoldoende aansluit bij het Aanvalsplan Grutto, waaraan de provincie zich middels het recente “Afsprakenkader” heeft gecommitteerd. Het Aanvalsplan vraagt om:

- gebiedsuitbreiding tot aaneengesloten kans-gebieden van minimaal 1.000 hectare (in NL);
- intensivering van beheer;
- langjarige borging van maatregelen en instrumenten.

In de huidige ontwerpvisie ontbreekt hoe deze noodzakelijke schaa sprong ruimtelijk en financieel wordt gefaciliteerd. De visie maakt niet inzichtelijk:

- hoe nieuwe of grotere weidevogelgebieden worden gevormd;
- hoe instrumenten zoals vrijwillige kavelruil, grondverwerving en langjarige afwaardering van landbouwgrond worden ingezet;
- hoe deze instrumenten via het collectief worden georganiseerd voor beheer op schaal.

Daarnaast is de weidevogel een indicator voor de kwaliteit van het agrarisch landschap. Een effectieve opgave vraagt om samenhang tussen natuurgebieden en omliggende agrarische percelen.

Wij verzoeken de provincie om de doelstellingen van het Aanvalsplan Grutto expliciet te integreren in de Omgevingsvisie, inclusief de bijbehorende instrumenten en uitvoeringsstructuur waarbij predatie niet vergeten mag worden. Dit is noodzakelijk voor focus, samenhang en borging van de weidevogelopgave.

Daarnaast achten wij het van belang dat de provincie zich niet uitsluitend richt op bestaande of nieuw aan te wijzen kerngebieden. Voor een robuuste weidevogelpopulatie en een veerkrachtig agrarisch ecosysteem zijn ook omliggende en kansrijke gebieden van belang. Wij verzoeken de provincie daarom om ook buiten kerngebieden ruimte te blijven bieden voor passende beheermaatregelen en stimuleringsinstrumenten, zodat de effectiviteit van de natuur- en biodiversiteitsopgaven wordt vergroot.

4. Ruimte voor maatwerk – voorwaarde voor uitvoerbaarheid en gebiedskwaliteit

De ontwerpvisie bevat een breed palet aan opgaven voor het landelijk gebied. Deze opgaven zijn alleen uitvoerbaar wanneer de provincie ruimte laat voor gebiedsgericht maatwerk. Een effectieve gebiedsontwikkeling vraagt om een integrale afweging van:

- doelen voor natuur, water, bodem en klimaat
- doelen voor woningbouw en energie
- toekomstperspectief van agrarische ondernemers;
- praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid van maatregelen.

Een uniforme benadering is niet passend voor de diversiteit van Noord-Holland. Juist in gebieden waar landbouw, natuur, water en klimaat sterk verweven zijn, is maatwerk noodzakelijk om meerdere doelen tegelijk te kunnen dienen. Een en ander op basis van degelijke monitoring in landbouw- en natuurgebieden.

Wij wijzen er ook op dat het realiseren van doelen voor natuur, biodiversiteit, water en klimaat niet alleen afhankelijk is van de inrichting van gebieden, maar in belangrijke mate ook van het beheer op de langere termijn. De praktijk laat zien dat duurzaam, passend en gebiedsgericht beheer vaak bepalend is voor het behalen en behouden van de beoogde resultaten. Wij verzoeken de provincie daarom om in de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie niet alleen aandacht te besteden aan de ruimtelijke inrichting, maar ook aan de structurele borging van beheer en de daarvoor benodigde randvoorwaarden. Onder andere door samen langjarige ANLb-contracten (> 6 jaar) mogelijk te maken. Alleen dan kunnen investeringen in gebiedsontwikkeling blijvend bijdragen aan de provinciale doelen.

Hiervoor is ook nodig dat in de NNN gebieden agrarisch natuurbeheer mogelijk is. Het agrarisch natuurbeheer heeft zich de afgelopen jaren bewezen als een effectief instrument voor het realiseren van natuurdoelen. Wij vragen de provincie daarom opnieuw ruimte te bieden aan agrarisch natuurbeheer binnen het NNN. Daarmee wordt niet alleen invulling gegeven aan de realisatie van natuurdoelen maar blijft ook de kennis, betrokkenheid en beheerinzet van agrarische ondernemers behouden.

5. Onze bijdrage

Wij blijven ons inzetten voor een toekomstbestendig landelijk gebied in Noord-Holland. We hopen wel dat deze zienswijze u aanzet tot aanpassingen.

De kracht van agrarische ondernemers en agrarisch natuurbeheer is groot, en biedt de provincie een unieke kans om natuur-, water- en klimaatdoelen daadwerkelijk te realiseren. Wij staan klaar om deze kracht optimaal te benutten binnen gebiedsgerichte samenwerking. Dat vraagt om duidelijke doelen en een integrale koers, maar ook om ruimte voor maatwerk, innovatie en ondernemerschap — voorwaarden waaronder onze deelnemers hun bijdrage blijvend en effectief kunnen leveren.

Hoogachtend,

ANV De Lieuw – Paul Rutten

ANV Holland Noorden – Martien Krijger

VANL Water, Land & Dijken - Frank de Wit

Agrarisch collectief Noord-Holland Zuid – Gijsbert Vink

Correspondentie adres:

VANL Water, Land & Dijken

t.a.v. de heer F. de Wit

Slenkstraat 70

1441 MS Purmerend

secretariaat@waterlandendijken.nl